

Predikan

Alla helgons dag, Helgonen. 2013

Texter: Jes 60:18-22, Heb 12:1-3, Matt 5:13-16

Psalmer: 1:3-7, 10, 666, 171, 170, 172

Pär-Magnus Möller

Men när man läser i nya testamentet förstår man ganska snart att om det kristna livet skall kunna utvecklas i denna värld så som det är tänkt, måste vi använda vår vilja, vi måste måla upp mål och riktning i våra liv. Annars sjunker vi så lätt tillbaka i den omärkbara ignoransen. Vad är det då för mål vi då bör sätta upp för våra kristenliv? I Nya testamentet formuleras vår strävan så här:

...sträva efter det som gagnar friden och bygger upp gemenskapen. Rom 14:19

Sträva efter kärleken, men sök också vinna de andliga gåvorna, helst gåvan att profetera. 1 Kor 14:1

Sträva efter att med friden som band bevara den andliga enheten. Ef 4:3

Sträva efter rättfärdighet, gudsfruktan, tro, kärlek, uthållighet och ödmjukhet. 1 Tim 6:11

Förslöas inte, utan sträva efter att likna dem som genom tro och tålmod får sin del av vad Gud har lovat. Heb 6:12

Sträva efter fred med alla och efter den helgelse utan vilken ingen får se Herren. Heb 12:14

Men andra ord – sträva efter att bli fullkomliga! Sträva efter att bli något världen tidigare inte sett – sträva efter att bli helgon.

I evangeliet i dag uttrycker Jesus detta uppdrag att vara fullkomliga och heliga med bilden av att vi är och skall vara jordens salt.

Vad betyder då det?

Vad jag lärt mig har saltet fyra egenskaper som Jesus kan syfta på. För det första var saltet ett konserveringsmedel. Saltet bevarade maten från förruttelse. Vår närvaro i världen förhindrar alltså att världen blir ruttet. Genom oss har Gud möjlighet att styra sin värld så som det är tänkt. När vi strävar efter att bli allt mer heliga, helgade, då lyssnar vi bättre och bättre efter Guds röst och kan utföra hans verk.

Den andra av saltets egenskaper var att desinfektera, dvs. rengöra sådant som redan är infekterat eller ruttet. Det vet vi nog alla att det för ont att desinfektera sår. Och när mamma eller pappa tvättade skrubbsåren med Decivon eller vad de nu använde, så tyckte man inte alltid om dem. Man ville att de skulle sluta. Såret i sig gjorde ju mindre ont än det desinfekteringsmedel som de hällde på. När vi kristna påpekar för världen vad som är fel och ruttet så gör det ont, världen gnyr och vi kristna blir illa omtyckta. Världen är van vid sina sår och vill inte att vi lägger oss i. De förstår inte att det är nödvändigt för att det inte skall bli kallbrand i såret.

En tredje egenskap hos saltet är att det lär öka effekten på eld. Man eldade ofta med torkad avföring från djuren. För att få elden att ge full effekt hällde man salt på avföringen och då brann det som det skulle. Helgade kristna sätter också fart på andra människors godhet och goda handlingar. När vi kristna hamnar mitt i världens elände och avträde – då kan Guds Andes eld genom oss få fart på goda processer i denna värld och i de åsidosatta människornas liv.

En fjärde egenskap hos saltet är kanske den vi främst tänker på i dag – salter ger smak! Det kanske kan tyckas vara en av de mindre viktiga egenskaperna bland de fyra – men det är inte så säkert. Den som äter mat utan salt märker snart hur menlös och trist den är. Saltet är det som lyfter fram de andra smakegenskaperna och ger mening åt måltiden. Sådan är vår uppgift i världen också. Om vi lever med det heliga livet som mål – ger vi perspektiv och mening till resten av världen också. När vi är närvarande så ser världen vad som är mening och mål med tillvaron. Vi ger mening åt livet.

Så hur skall vi då leva för att bli mer heliga, helgade – lika Kristus.

Genom kyrkohistoren har kyrkan i vissa människor, på ett särskilt sätt, känt igen Jesus och Guds rikets liv. Dessa människor kallar vi helgon. Det som varit speciellt med dessa människor är att de vågat vandra helgelsens väg och tagit på sig den smärta som det innebär.

Vi känner nog alla berättelserna om lucia som stack ut sina ögon för att förbli jungfru, Laurentius som för sin trohet till de minsta fick grillas över öppen eld, Unaman, Sunaman och Vinaman som fick sina huvuden avhuggna vid helgasjön där domkyrkan nu ligger för att de bekände Jesus som Herre.

Ibland kan man tycka att de här helgonberättelserna är lite överdrivna och konstiga. Samtidigt skall man komma ihåg att dessa människors liv för kyrkan har varit en förebild och ett hopp. Den tro som dessa människor ägde kan jag också få äga. Också jag kan få bli så helgad att människor i mig kan få känna igen Guds rike. Det är en mycket stor nåd Gud visar oss genom detta. Vad är det då man känner igen hos dessa helgade människor – vad är det Guds Ande mejslat fram i deras karaktärer. Fyra egenskaper skulle jag vilja peka på idag. Fyra egenskaper som vi också kan öva i oss i att utveckla i våra personligheter. Dessa är: Ödmjukhet, Mod, Tro och Uthållighet.

Ödmjukhet. Ibland blandar vi ihop ödmjukhet med mesighet. Det är inte samma sak. Att vara ödmjuk är inte att gå med böjd rygg utan att se verkligheten som den är. En ödmjuk människa förstår i sitt hjärta att Gud har all makt i himmelen och på jorden – hans ord är en auktoritet som jag måste underordna mig. En ödmjuk människa inser också att han eller hon är en syndare och

medvetet och omedvetet går bort från Guds väg i tankar, ord och gärningar. En ödmjuk människa lever därför sitt liv genom förlåtelsens möjlighet. Den ödmjuka inser att han eller hon på en gång är syndare och rättfärdiggjord – simul justus et peccator – som det heter på latin. Det betyder att trots att jag är en syndare har Gud av nåd upprättat mig fast att han vet att jag kommer fortsätta synda. Allt hänger på det Gud gjort i mig. I förhållande till medmänniskan förhåller sig den ödmjuka som en tjänare. Den ödmjuka ser Kristus i medmänniskan. Den ödmjuka blir allas tjänare, men låter ingen annan vara herre över henne än Gud själv. Hon säger till medmänniskan: Jag är din tjänare, men du är inte min herre.

Mod. En helgad människa visar mod. Den helgade människan inser att han eller hon går den högstes ärende. ”Om Gud är för oss, vem kan då vara mot oss”. Därför räds den helgade människan sällan myndigheter och makthavare. Han eller hon blir gärna besvärlig när han eller hon inser att orätt begås. En helgad människa är trons försvarare. Han eller hon inser att evangeliet inte får förvrängas pga. av att tidsandan modifierar det efter eget tyckande. Den helgade människan inser att om inte evangeliet klar och ren får förkunnas finns det ingen räddning för kommande släkten. Därför kan den helgade människan också bli besvärlig för kyrkans makthavare.

En helgad människa kännetecknas av en stor **tro**. Tro är i detta sammanhang att ta emot Guds liv. En helgad människa lever i en nära kontakt med Gud. Bönen och sakramenten är kärnan i den helgade människans liv. Allt den gör kommer från Herren. Den helgade människan blir som ett rör från Guds himmel in i denna värld som ofta är så blind för Gud. Därför är det inte ovanligt att det berättas om helgonen att de in i det yttersta hela tiden prisade Gud och till och med kunde förlåta sina banemän. De såg hela tiden Herren.

En helga människa kännetecknas av **uthållighet**. Det är inte ovanligt att det berättas om helgonen att de i trofasthet fått väntat på att Guds tid skulle komma. De utstår förakt och spott och spe i vetskapen om att Gud håller sina löften. Den helgade människan inser att all tid ligger i Herrens hand. Det är han som bestämmer och väntan är en övning i uthållighet. En helgad människa tar emot en sådan övning som ett förtroende från Herren.

Den värld vi lever i behöver helgade människor för att Guds rike skall bli synligt för dem som ännu inte känner Gud. Och de är många. Det är därför varje kristens plikt att på något sätt sätta mål med livet tillsammans med Gud. Många – och jag själv bland dessa – tar relationen med Gud så självklar att vi glömmer att den, liksom alla relationer, kräver ett arbete och uppoffring. Jesus är ju tydlig med detta i evangeliet. Han påminner om att saltet kan mista sin sälta och då kan man inte få det att bli salt igen. Ett salt utan sälta är inget värt – det kan kastas

bort. Likaså en lampa som är dold och gömd – till vad nytta är den. Så är de med en kristens tro också; om den inte får synas och märkas i denna värld, vad är den då bra för. Våra liv är avskilda genom dopet och tron till att i allt vittna om Herren. Vår tro är ingen söndagstro, det är en tro som skall genomsyra våra liv i allt. Vår tro skall synas i våra prioriteringar, i våra handlingar och val.

Hur skall vi då orka leva sådana helgade liv. Jo, hemligheten är ju att vi skall låta Guds Ande verka i oss. Det är från honom vi skall hämta kraften. Men för att Guds Ande skall kunna verka i oss behöver vi gå in i arbetet med oss själva. Det är inte lätt. Vi måste tukta vår våra kroppar så att de söker sig till ställen där de kan växa i tron. Vi måste döda vår destruktiva vilja, vi måste kväsa vår egoism, vi måste tvinga oss till att älska medmänniskan – dvs. tjäna henne och se Kristus i henne. Att på detta vis följa Kristus kostar naturligtvis på. Ibland tror jag att vi kristna i Sverige glömt det. Vi har blivit lite bortskämda och lata. Vi tänker ofta att tron är en liten extra krydda i livet som gör det behagligt att leva. Helgonen påminner oss om så inte är fallet. Att leva med Kristus är att gå försakelsens väg – att gå in i ett frivilligt lidande i denna värld, ett frivilligt avståndstagande från det som är mot Guds vilja. Att leva som kristen är att inte vänta sig något bättre öde än det som Herrens själv fick utstå. Att vara kristen är att gå livets väg i en dödens värld, med allt vad det innebär.

Vi skall inte leva detta helgade liv för att vi genom våra goda gärningar skall bli godkända av Gud, utan för att vi inte skall tappa tron och gå miste om himmelens härlighet. Det är ju så att tron är en slags dagsvara – den måste på nytt tas emot varje morgon. Det stod ju: *Sträva efter .. den helgelse utan vilken ingen får se Herren.*

Låt oss alltså arbeta för att bli helgon, för att bli heliga, helgade. Genom att Jesus bor i oss genom dopet och tron är vi jordens salt. Men om vi inte arbetar på vår helgelse kan saltet mista sin kraft. Det skall vi som församling se till att vi inte gör. Därför skall stödja och hjälpa varandra – vi skall öva oss i att älska varandra och tolka allt till det bästa – så att ingen av oss förgår och mister sin sälta och sitt ljus.